

Implementatie Verbetersignalement Zinnige Zorg Leefstijdsgebonden maculadegeneratie					
Voortgangsrapportage jaar 1, november 2022					
Letterlijke tekst uit verbeteringsplan ZZ LMD:					
Letterlijke tekst uit verbeteringsplan ZZ LMD:					
Verbeterelement (letterlijke tekst)	Verbeterelement (letterlijke tekst)	Regelgehoouders en betrokken partijen*	Categorie	Status	Voortgang
1: Geef meer aandacht aan preventie bij verhoogd risico op LMD en bij bestaande LMD					
Zet leefstijladvies in bij een verhoogd risico op LMD	1.1.1 Neem aanbeveling op in de richtlijn LMD over stoppen met roken-advies zo vroeg mogelijk in het zorgtraject. Verwijs patiënten die roken actief via de huisarts naar een stoppen-met-rokeninterventie	NOG, NHG, NAPA, MV, OV, ZN	Richtlijnontwikkeling	in gang	Richtlijn wordt momenteel herzien en in 2023 gepubliceerd
	1.1.2 Neem aanbeveling op in de richtlijn LMD over leefstijladvies, waaronder voedingspatroon en alcoholconsumptie	NOG, NAPA, MV, OV, ZN, NHG	Richtlijnontwikkeling	in gang	Richtlijn wordt momenteel herzien en in 2023 gepubliceerd
	1.1.3 Benoem op websites met publieks- en patiënteninformatie: - het belang van stoppen met roken en de mogelijkheid van stoppen-met-roken-programma's via de huisarts - adviezen over een mediterrane voedingspatroon - adviezen over alcoholconsumptie	MV, OV, NHG, NOG, OVN, NAPA	Patiënten- en publiekvoorzichting	in gang	Herziene NOG richtlijn moet eerst worden gepubliceerd. Opgaverijning heeft conceptteksten voor thuisarts.nl opgesteld. Mogelijk volgt de herziene patiënten informatie na overleg tussen NOG en OV eerder dan publicatie van de herziene richtlijn.
	1.2.1 Besteed aandacht aan de implementatie van het advies in de richtlijn LMD over het gebruik van voedingssupplementen.	NOG, NAPA, MV, OV, NHG, ZN, OVN	Scholing zorgprofessionals	in gang	Meegenomen in richtlijnherziening, publicatie in 2023. Brede implementatie van de herziene richtlijn volgt na afronding van de richtlijn. Toevoeging: Niet alleen implementatie van aanbevelingen supplementen, ook implementatie van leefstijladvies als aansluiting op 1.1.1 en 1.1.2. Hier is ook aandacht aan besteed tijdens de maand van de Macula (jun 2022)
Pas aanbevelingen over voedingssupplementen in de richtlijn toe in de praktijk	1.2.2 Benoem op websites met publieks- en patiënteninformatie de effectiviteit en kosten van AREDS2 voedingssupple-menten.	MV, OV, NHG, NOG, OVN	Patiënten- en publiekvoorzichting	(nog) geen actie	In afwachting van de herziene NOG richtlijn waarin standpunt zal worden opgenomen
	2: Zorg voor tijdige en juiste diagnostiek van LMD en snelle start van behandeling				
Zorg voor tijdige diagnostiek van LMD	2.1.1 Maak binnen ziekenhuizen afspraken om bij een vermoeden van LMD binnen een week een consult bij oogarts te geven.	NOG, NVZ, NFU, ZKN, ZN, NZA	Samenwerking in de zorg/ keten	(nog) geen actie	NOG kan acties rondom zkh bedrijfsvoering niet alleen oppakken. Er wordt nog gekeken naar mogelijkheden deze afspraak verder op te pakken.
	2.1.2 Neem op in NHG-standaard Visusklachten aanwijzingen voor vermoeden van LMD, urgentie van verwijzen en doorverwijstermin conform richtlijn LMD.	NHG, NOG, OVN, MV, OV	Richtlijnontwikkeling	(nog) geen actie	NHG heeft beperkt tijd en wacht op de publicatie van de herziene NOG richtlijn.
	2.1.3 Zorg dat huisartsen en optometristen een verhoogd risico op of vermoeden van LMD vermelden in verwijzing.	NHG, OVN, NOG, NAPA, MV, OV	Informatie-uitwisseling in de zorg/ keten	gereed	OVN heeft een richtlijn dossiervoering en verwijsbrief ontwikkeld. Deze wordt in gebruik genomen. Ook is er een scholing gegeven.
	2.1.4 Maak afspraken over verwijzing naar en door de optometrist in de eerste, anderhalve en tweede lijn (ZDOP).	OVN, NHG, NOG, NAPA, MV, OV, ZN	Samenwerking in de zorg/ keten	in gang	Juste Zorg op de Juiste Plek. Er zijn verwijsafspraken gemaakt voor opticiens naar optometrist. De ingangslucht van een vermoeden van LMD ligt (voorzorg) niet bij de optometrist, waardoor er bij een vermoeden van LMD door de huisarts niet naar de optometrist verwezen wordt.
	2.1.5 Neem afspraken op over verwijzing door de optometrist naar de oogarts in de richtlijn van de OVN.	OVN, NHG, NOG, MV, OV, ZN	Richtlijnontwikkeling	in gang	De wijze van verwijzen is opgenomen in de richtlijn dossiervoering en verwijsbrief. Er is geen richtlijn LMD voor optometristen, dit zal opgenomen worden in de recent gestarte ontwikkeling van "de rode en gele vlaggenlijst" voor ZDOP.
	2.1.6 Vermeld op websites met publieks- en patiënteninformatie LMD het belang van diagnose door oogarts binnen een week na verwijzing.	MV, OV, NHG, NOG, OVN	Patiënten- en publiekvoorzichting	(nog) geen actie	In afwachting van herziene NOG richtlijn
	2.2.1 Formuleer duidelijke criteria voor de inzet van FAG in de richtlijn LMD.	NOG, NAPA, OVN	Richtlijnontwikkeling	in gang	Richtlijn wordt momenteel herzien en in 2023 gepubliceerd
Zorg voor juiste diagnostiek door duidelijke indicatie voor inzet van fluoresceïne-angiografie (FAG)	2.2.2 Monitor de inzet van FAG op basis van Vektis declaratiedata na aanpassing van de richtlijn.	ZN, NOG, NVZ, NFU, ZKN	Zorginkoop	(nog) geen actie	ZN heeft momenteel onvoldoende capaciteit. De mogelijkheden voor uitvoering van deze afspraak wordt nader bekeken.
	2.2.3 Inventariseer de belemmeringen om te starten met behandeling binnen een week na het stellen van de diagnose natte LMD.	NOG, MV, OV, NVZ, NFU, ZKN, ZN, NZA, NAPA	Bedrijfsvoering	(nog) geen actie	NOG kan acties rondom zkh bedrijfsvoering niet alleen oppakken. Er wordt nog gekeken naar mogelijkheden deze afspraak verder op te pakken.
	2.2.4 Maak afspraken over het realiseren van start behandeling binnen een week na diagnose, conform richtlijn.	NOG, NVZ, NFU, ZKN, ZN, NAPA, OVN	Bedrijfsvoering	(nog) geen actie	NOG kan acties rondom zkh bedrijfsvoering niet alleen oppakken. Er wordt nog gekeken naar mogelijkheden deze afspraak verder op te pakken.
Start de behandeling van natte LMD sneller	2.3.3 Vermeld op websites met publieks- en patiënteninformatie LMD het belang van snelle start van initiële behandeling bij natte LMD.	MV, OV, NHG, NOG, NAPA, OVN	Patiënten- en publiekvoorzichting	(nog) geen actie	In afwachting van herziene NOG richtlijn
	3: Geef meer duidelijkheid over een optimale behandeling met anti-VEGF-injecties				
	Maak de toe te passen behandelstrategieën inzichtelijker in richtlijn	3.1.1 Actualiseren richtlijn Stel eenduidige aanbevelingen op over de behandeling met anti-VEGF-injecties met expliciete aandacht voor: - criteria voor intervallen en behandel frequenties conform stand van de wetenschap en praktijk [28] - behandelstrategieën en de optie treat-and-extend - criteria voor stoppen met een behandeling en/of een onderhoudsbehandeling	NOG, NAPA, VOVZ, MV, OV, NVZA	Richtlijnontwikkeling	in gang
3.1.2 Behandel alle patiënten tijdens de initiële fase met intervallen van vier weken zoals in de richtlijn beschreven staat.		NOG, NAPA, VOVZ, MV, OV, NVZA	Scholing zorgprofessionals	(nog) geen actie	NOG kan acties rondom zkh bedrijfsvoering niet alleen oppakken. Er wordt nog gekeken naar mogelijkheden deze afspraak verder op te pakken.
3.1.3a Voer nadere analyses uit t.a.v. geconstateerde praktijkverschillen bij frequentie en intervallen tussen anti-VEGF-injecties. Monitor ook het middel van keuze: - bij de start van een anti-VEGF-behandeling. - ha switchen naar ander middel		ZN, NOG, NAPA, MV, OV	Kwaliteitsregistraties	(nog) geen actie	ZN heeft momenteel onvoldoende capaciteit. De mogelijkheden voor uitvoering van deze afspraak wordt nader bekeken.
3.1.3b Monitor geleverde zorg en zorg voor spiegelinformatie, o.a. over de intervallen tussen injecties en behandel frequenties.		NOG, NAPA, MV, OV, ZN	Kwaliteitsregistraties	(nog) geen actie	Aandacht gaat uit naar herziening van de richtlijn. Daarnaast worden uitkomstindicatoren ontwikkeld binnen het programma UGZ. ZN heeft momenteel onvoldoende capaciteit. De mogelijkheden voor uitvoering van deze afspraak wordt nader bekeken.
3.2 Ontwikkel mogelijkheden voor vastleggen uitkomst informatie over behandelstrategieën: - zorg voor een landelijke registratiemethode met beperkte registratielast		NOG, NAPA, MV, OV, NVZ, NFU, ZKN, ZN	Kwaliteitsregistraties	(nog) geen actie	Als eerste stap wordt binnen het programma Uitkomst gerichte zorg van de FMS sinds sept. 2022 gewerkt aan een uitkomstindicatoren set voor LMD. Later moet de registratiemethode voor vastleggen van structureerde gegevens volgen.
Maak kennisontwikkeling mogelijk voor een optimale behandelstrategie	3.2.2 Zet een verbetercyclus in met uitkomst informatie: - Stel een kennisnetwerk van relevante partijen op - Gebruik uitkomst informatie om de richtlijn en kwaliteit van zorg te verbeteren	NOG, NAPA, MV, OV, ZN, NVZA	Kennisontwikkeling	(nog) geen actie	Binnen het programma Uitkomstgerichte zorg (UGZ) van de FMS, wordt sinds sept. 2022 gewerkt aan een uitkomstindicatoren set voor LMD. Hier zou ook een kennisnetwerk kunnen ontstaan.
	3.3.1 Richtlijn LMD aanpassen: Informatievoorziening voor gezamenlijke besluitvorming door zorgverlener en patiënt opnemen in aanbevelingen over behandeling.	NOG, NAPA, VOVZ, OVN, MV, OV	Richtlijnontwikkeling	in gang	Richtlijn wordt momenteel herzien en in 2023 gepubliceerd
	3.3.2 Informeer patiënten bij de behandeling mondeling en schriftelijk (eventueel via e-health) over: - medicatie, behandel frequentie en -duur - aanvullende mogelijkheden voor preventie van verergering van LMD	MV, OV, NOG, NAPA, VOVZ, OVN	Patiënten- en publiekvoorzichting	in gang	Herziene NOG richtlijn moet eerst worden gepubliceerd. Opgaverijning heeft conceptteksten opgesteld. Mogelijk volgt de herziene patiënten informatie na overleg tussen NOG en OV eerder dan publicatie van de herziene richtlijn.
	3.3.3 Besteed in gesprek met patiënten aandacht aan de volgende punten: - controleer of informatie begrepen is en herhaal informatie op beslismomenten in zorgtraject - Neem de tijd bij het geven van injecties - Weeg persoonlijke situatie van patiënt en ziektekenmerken mee - Informeer patiënten structureel over het bestaan van patiëntenverenigingen	MV, OV, NOG, NAPA, OVN, VOVZ	Patiënten- en publiekvoorzichting	in gang	Mogelijkheden worden geïnventariseerd. Input van MV, en OV is nodig.
3.3.4 Onderzoek de mogelijkheden voor het inzetten van zorgverleners (naast oogarts) voor begeleiding van de patiënt en gezamenlijke besluitvorming door zorgverlener en patiënt.	NAPA, NVZ, NFU, ZKN, NOG, VOVZ, MV, OV, ZN	Bedrijfsvoering	in gang	Mogelijkheden worden geïnventariseerd. Zorgvraagtoename is op dit moment al nauwelijks te bekostigen zonder de extra kosten voor de inzet van PA op emotionele en praktische begeleiding van patiënten. Partijen kunnen acties rondom zkh bedrijfsvoering niet alleen oppakken en zijn terughoudend.	
4: Besteed meer aandacht aan visusgerelateerde kwaliteit van leven van patiënten					
Bied patiënten deskundige begeleiding gedurende het zorgtraject.	4.1.1 Bespreek met de patiënt in tweede lijn: - betekenis en gevolgen LMD in dagelijkse leven - praktische adviezen - ervaren beperkingen en hulpbehoefte van de patiënt - verwachtingen van hulpmiddelen en revalidatie	OVN in overleg met BM, KV, NOG, NAPA, ZN	Patiënten- en publiekvoorzichting	(nog) geen actie	Partijen zitten in verkennende fase.
	4.1.2 Onderzoek de mogelijkheden voor het inzetten van fysician assistants, gespecialiseerd verpleegkundigen en optometristen om emotionele en praktische begeleiding van patiënten te realiseren.	NOG, NAPA, NVZ, NFU, ZKN, OVN, VOVZ, BM, KV, ZN	Bedrijfsvoering	in gang	Mogelijkheden worden geïnventariseerd. Zorgvraagtoename is op dit moment al nauwelijks te bekostigen zonder de extra kosten voor de inzet van PA op emotionele en praktische begeleiding van patiënten. Partijen kunnen acties rondom zkh bedrijfsvoering niet alleen oppakken en zijn terughoudend.
	4.2.1 Actualiseer en verduidelijk criteria in de richtlijn LMD voor verwijzing naar revalidatie: - ervaren beperkingen - visus < 50 procent	NOG, BM, KV, MV, OVN, OV, NAPA, ZN	Richtlijnontwikkeling	in gang	Richtlijn wordt momenteel herzien en in 2023 gepubliceerd
	4.2.2 Organiseer tijdige doorverwijzing naar revalidatiedeskundige voor: - inventariseren hulpbehoefte bij communicatie, huishouden, opleiding, werk, zelfverzorging en mobiliteit - advies over onderwerpen waar hulp bij nodig is - eventueel ondersteuning door hulpmiddel	BM, KV, OVN, NOG, NAPA, ZN	Samenwerking in de zorg/ keten	(nog) geen actie	Kennisoverdracht inventariseren en borgen binnen "Kennis over Zien".
Zorg voor informatievoorziening en passende verwijzing naar revalidatiemogelijkheden en visuele hulpmiddelen	4.2.3 Geef in de richtlijn LMD aan wat hulpmiddelen en revalidatie kunnen bijdragen aan visusgerelateerde kwaliteit van leven.	NOG in overleg met BM, KV, OVN, NAPA, MV, OV	Richtlijnontwikkeling	in gang	Herziene richtlijn wordt in 2023 gepubliceerd. Tijdens de consultatiefase Q1 2023 zullen alle relevante partijen worden gevraagd hierop te reageren.
	4.2.4 Stel deze informatie tijdig beschikbaar aan patiënten.	MV, OV in overleg met BM, KV, NHG, NOG, NAPA, OVN	Patiënten- en publiekvoorzichting	in gang	BM en KV bekijken of informatie kan worden aangeboden via "Stepped Care" en hebben hierover overleg met MV en OV.
*Zoals in het verbeteringsplan benoemd. De regelgehoouders en betrokken partijen kunnen in de implementatiefase afwijken van de tekst in het verbeteringsplan. Dit is met de partijen afgestemd.					